

Crna Gora
Ministarstvo nauke

IZVJEŠTAJ
O RADU MINISTARSTVA NAUKE ZA 2012. GODINU

Podgorica, 12. februar 2013. godine

Uvod

Ministarstvo nauke obavlja poslove u okviru nadležnosti koje su utvrđene u Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG” br. 5/12, 25/15 i 61/12).

Od početka svog rada, Ministarstvo nauke sprovodi istraživačku politiku u Crnoj Gori koju realizuje kroz nacionalne programe od opšteg interesa i međunarodne programe i projekte saradnje, koji su utvrđeni u Zakonu o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 80/10) i Strategiji naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore (2008-2016. godine).

Ministarstvo je utvrdilo tri strateška cilja koji će doprinijeti razvoju crnogorske istraživačke zajednice, kao i ukupnom društvenom razvoju, i to:

- Razvoj naučnoistraživačke zajednice u Crnoj Gori,
- Saradnja naučnoistraživačke zajednice sa privredom, i
- Jačanje bilateralne i multilateralne saradnje.

Dalje, Ministarstvo realizuje aktivnosti u okviru obaveza utvrđenih u Nacionalnom programu za integraciju Crne Gore u Evropsku uniju (za period 2011-2015. godine), Poglavlje 25 Nauka i istraživanje.

Ministarstvo nauke u svom sastavu nema organe uprave, već na osnovu člana 12 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, vrši upravni nadzor u oblastima za koje je Ministarstvo osnovano, koji se odnosi na naučne ustanove: Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti i Institut za crnogorski jezik i književnost.

U 2012. godini naučnoistraživačka djelatnost u Crnoj Gori odvijala se u ukupno 47 licenciranih naučnoistraživačkih ustanova, koje su upisane u Registar Ministarstva nauke, i to:

- Univerzitet Crne Gore: Istorijski institut, Podgorica; Biotehnički fakultet, Podgorica; Institut za biologiju mora, Kotor; Institut za strane jezike, Podgorica; Metalurško-tehnološki fakultet, Podgorica; Medicinski fakultet, Podgorica; Centar informacionog sistema, Podgorica; Prirodnomatematički fakultet, Podgorica; Ekonomski fakultet, Podgorica; Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić; Mašinski fakultet, Podgorica; Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Kotor; Elektrotehnički fakultet, Podgorica; Građevinski fakultet, Podgorica; Arhitektonski fakultet, Podgorica; Pravni fakultet, Podgorica; Filozofski fakultet, Nikšić; Fakultet političkih nauka, Podgorica; Fakultet primijenjene fizioterapije, Igalo; Fakultet za pomorstvo, Kotor; Muzička akademija, Cetinje; Fakultet likovnih umjetnosti, Cetinje; Fakultet dramskih umjetnosti, Cetinje;
- Univerzitet Donja Gorica: Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis, Podgorica; Fakultet pravnih nauka, Podgorica; Humanističke studije, Podgorica; Fakultet za informacione sisteme i tehnologije, Podgorica;
- Univerzitet Mediteran: Fakultet za poslovne studije, Podgorica; Pravni fakultet, Podgorica; Fakultet za turizam, Bar; Fakultet za informacione tehnologije, Podgorica; Fakultet za strane jezike, Podgorica;

- Institut za crnogorski jezik i književnost, Podgorica;
- Institut za javno zdravlje, Podgorica;
- Institut za crnu metalurgiju, Nikšić;
- Institut za strateške studije i projekcije, Podgorica;
- Institut za savremene tehnologije, Podgorica;
- Fakultet za menadžment u saobraćaju i komunikacijama, Berane;
- Fakultet za menadžment, Herceg Novi;
- Fakultet za državne i evropske studije, Podgorica;
- Fakultet za biznis i turizam, Budva;
- Klinički centar Crne Gore, Podgorica;
- AD „13. jul“ Plantaže, Podgorica;
- Prirodnjački muzej, Podgorica;
- Seizmološki zavod Crne Gore, Podgorica;
- Centar za preduzetništvo i ekonomski razvoj, Podgorica; i
- Agencija za zaštitu životne sredine, Podgorica.

Struktura licenciranih naučnoistraživačkih ustanova

Broj licenciranih naučnoistraživačkih ustanova	47
Fakulteti (državni i privatni)	32
Instituti (državni i privatni)	8
Ostale naučnoistraživačke ustanove	7

A. REALIZACIJA AKTIVNOSTI MINISTARSTVA IZ PROGRAMA RADA VLADE U 2012. GODINI

Ministarstvo nauke u okviru Programa rada Vlade Crne Gore u 2012. godini, pripremlilo je:

1. Informaciju o finansiranju naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore tokom 2012. godine, koju je Vlada usvojila na sjednici od 1. marta 2012. godine.

Finansiranje nacionalnih i međunarodnih naučnoistraživačkih programa i projekata predstavlja glavni oblik podrške naučnoistraživačkoj djelatnosti u Crnoj Gori. Evropski istraživački prostor (ERA) podrazumijeva koordinaciju nacionalnih, regionalnih i međunarodnih aktivnosti, a intenzivnija integracija u ERA nemoguća je bez snažne nacionalne politike koja je harmonizovana sa evropskom. Osim finansiranja prve istraživačke godine nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, po konkursu raspisanom u 2011. godini u međuresornoj saradnji sa 6 ministarstava, finansirane su i aktivnosti koje se odnose na nesmetano izvršavanje preuzetih međunarodnih, regionalnih i nacionalnih obaveza.

2. Akcioni plan za povećanje broja istraživača u 2012. godini, Vlada je usvojila 22. marta 2012. godine.

Akcionim planom je utvrđeno da se, u okviru postojećeg budžeta za 2012. godinu i očekivanog budžeta za nauku u 2013. godini, realizuje set aktivnosti koje mogu doprinijeti povećanju broja istraživača. Takođe, Plan predviđa kreiranje budućih mehanizama podrške istraživačima koji bi bili adekvatni instrumenti u slučaju značajnog povećanja budžeta za nauku u domenu programa za povećanje broja istraživača, u periodu nakon 2012. godine.

3. Informaciju o realizaciji mjera utvrđenih u Akcionom planu za uključivanje Crne Gore u Program EUREKA, Vlada je usvojila na sjednici od 7. juna 2012. godine.

Ova Informacija daje pregled realizovanih aktivnosti na sprovođenju Akcionog plana za uključivanje Crne Gore u program EUREKA.

Na EUREKA Ministarskoj konferenciji, koja je održana u Budimpešti 22. juna 2012. godine, ministarka nauke, prof. dr Sanja Vlahović, potpisala je Memorandum o razumijevanju sa EUREKA Sekretarijatom, i time je Crna Gora zvanično postala zemlja članica EUREKA inicijative.

Na taj način, sticanjem statusa zemlje članice, omogućeno je učešće kompanija i istraživačkih centara iz Crne Gore u panevropskim projektima za razvoj inovativnih proizvoda, procesa i servisa.

4. Informaciju o realizaciji mjera utvrđenih u Akcionom planu o povećanju mobilnosti istraživača (2011-2012), Vlada je usvojila na sjednici od 14. juna 2012. godine.

Informacija se odnosila na aktivnosti koje je Ministarstvo nauke realizovalo samostalno ili u međuresornoj saradnji u cilju podsticanja mobilnosti istraživača u periodu 2011-2012. godine. Sve mjere iz Akcionog plana, realizovane su kroz postojeće mehanizme podrške mobilnosti, kao i uspostavljanjem novih mehanizama, koji su rezultirali značajnim povećanjem mobilnosti istraživača. Ovo povećanje odnosi se kako na odlazeću mobilnost istraživača iz Crne Gore ka inostranstvu (odlazeća mobilnost), tako i na dolazeću mobilnost inostranih istraživača u Crnu Goru (dolazeća mobilnost), a sve u cilju većeg učešća istraživača u zajedničkim naučnoistraživačkim projektima, jačanju međunarodne naučne saradnje, sticanju novih znanja i razmjeni iskustava sa naučnicima širom svijeta.

5. Akcioni plan za dodatno stimulisanje ulaganja u istraživanje od strane državnog i privatnog sektora, Vlada je usvojila na sjednici od 27. septembra 2012. godine.

Akcioni plan sadrži ocjenu trenutnog stanja koje se odnosi na postojeća ulaganja u istraživanja od strane državnog i privatnog sektora, i u njemu su utvrđene podsticajne mjere i instrumenti za njegovo povećanje.

6. Izmjene Strategije naučnoistraživačke djelatnosti (2012-2016), Vlada je usvojila 27. decembra 2012. godine.

Izmjenama Strategije postigla se usaglašenost zadataka, mjera i instrumenata razvoja naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori sa novim Zakonom o naučno-istraživačkoj djelatnosti (donijet u decembru 2010). Ovim Zakonom su uvedeni novi instrumenti razvoja naučnoistraživačkog sistema, koji nijesu postojali u ranijem Zakonu iz 2007, na osnovu kojeg je rađena prethodna Strategija, i to: 14 programa od opšteg interesa; mogućnost osnivanja centra uspješnosti; i uključivanje većeg broja licenciranih naučnoistraživačkih ustanova, u državnoj i privatnoj svojini. U Izmjenama Strategije su razrađeni novi instrumenti razvoja naučnoistraživačkog sistema koji se po prvi put uspostavljaju u Crnoj Gori, a to su: Centar uspješnosti i Naučno-tehnološki park; detaljnije je razrađeno 10 prioriteta u istraživanju; i reprogramirano je utvrđeno dostizanje cilja od 1,4% BDP-a ulaganja u istraživanje i razvoj u 2013. godini što nije moguće dostići sa trenutnim nivoom ulaganja. Akcioni plan Izmjena Strategije, Vlada treba da razmatra do kraja I kvartala 2013. godine.

7. Strateški plan sa ciljem planiranja i razvoja Naučno-tehnološkog parka (NTP), Vlada je usvojila 27. decembra 2012. godine.

Akcionim planom za implementaciju mjera utvrđenih u Studiji izvodljivosti za uspostavljanje Naučno-tehnološkog parka (NTP) u Crnoj Gori, predložena je izrada detaljnog Strateškog plana sa ciljem planiranja i razvoja NTP. Ministarstvo nauke je objavilo Konkurs za izradu Strateškog plana, sa međunarodnim karakterom, koji je objavljen 11. jula 2012. godine sa rokom prijavljivanja do 01. avgusta 2012. godine. Prihvaćena je prijava AREA

Naučno-tehnološkog parka, sa sjedištem u Trstu, Republika Italija, koji je u konkursnom roku do 14. decembra 2012. godine izradio Strateški plan uvođenja NTP u Crnoj Gori.

U ovom Strateškom planu utvrđeni su: ciljevi, zadaci, Akcioni plan za praćenje uspješnosti NTP, razvijanje detaljnog strateškog koncepta, plan mjera i aktivnosti za ostvarivanje strateških ciljeva, detaljan obračun troškova, kao i finansijski plan neophodan za uspostavljanje NTP.

B. PREGOVORI S EVROPSKOM UNIJOM

Napredak Crne Gore u Poglavlju 25 Nauka i istraživanje ocjenjivan je na osnovu realizovanih aktivnosti Ministarstva nauke, na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Poglavlje 25 je pozitivno ocijenjeno u godišnjem Izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore. Evropska Komisija nije imala primjedbi ni na kvartalne izvještaje o napretku u ovom Poglavlju.

Vlada je 26. jula 2012. godine, donijela Odluku o formiranju Radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na Pregovaračko poglavlje 25 – Nauka i istraživanje.

Crna Gora je prva zemlja kandidat na koju je primijenjen novi pristup u pregovorima, koji je podrazumjevaao da se za Poglavlje 25. istovremeno obavi eksplanatorni i bilateralni skrining, koji su održani u Briselu, 24 i 25. septembra 2012. godine.

Za potrebe bilateralnog skrininga pripremljeno i prezentovano 16 prezentacija, i to: Istraživačka politika – Institucionalni okvir; Nacionalni istraživački programi; Učešće u Sedmom okvirnom programu EU za istraživanje, tehnološki razvoj i ogledne aktivnosti (2007-2013) – FP7; Nuklearna istraživanja i saradnja sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju – IAEA; Međunarodna naučna i tehnološka saradnja; Podrška inovacijama u Crnoj Gori; Učešće Crne Gore u ERA; Cilj 3% GDP ulaganja u istraživanja; Etika; Aktivnosti koje se odnose na mobilnost istraživača; Prava intelektualne svojine; Istraživačka infrastruktura; Aktivnosti koje se odnose na Nauku u društvu; Istraživanja uglja i čelika; Cilj Crne Gore u zajedničkom programiranju; i Istraživanja u oblasti bio-ekonomije, biotehnologije i poljoprivrede.

Nakon održanog eksplanatornog i bilateralnog skrininga za Pregovaračko poglavlje 25 Nauka i istraživanje, pripremljena je Pregovaračka pozicija Crne Gore za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za ovo poglavlje, koja je usvojena na sjednici Vlade od 15. novembra 2012. godine.

Crna Gora je u Pregovaračkoj poziciji prihvatila pravnu tekovinu Evropske unije u oblasti Nauke i istraživanja, na dan 15. novembar 2012. godine.

Pregovaračka pozicija podnijeta je Evropskoj komisiji 19. novembra 2012. godine, koja je bila polazna osnova za pregovore. Nije bilo mjerila za otvaranje pregovora.

Pripremljen je Izvještaj pregovaračkoj grupi za ovo poglavlje.

Pregovori su otvoreni 18. decembra 2012. godine u Briselu i istog dana privremeno zatvoreni, bez mjerila za zatvaranje.

Zatvaranjem pregovora sa Evropskom unijom za ovo Pregovaračko poglavlje, crnogorska istraživačka zajednica pozicionirala se u okviru Evropskog istraživačkog prostora i ima mogućnost za veću dostupnost u korišćenju:

- EU fondova,
- mobilnosti istraživača,
- saradnje sa naučnicima i naučnim ustanovama i privrednim subjektima iz zemalja EU.

C. REALIZOVANA NORMATIVNA AKTA

ZAKONI:

1. Zakon o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti („Službeni list CG”, broj 14/12)

Skupština Crne Gore na sjednici od 27. februara 2012. godine, donijela je Zakon o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti (CANU).

Zakon o CANU je usaglašen sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o crnogorskom državljanstvu, u odredbama koje se odnose na državljanstvo prilikom izbora članova CANU. Pored toga, proširena je djelatnost CANU, i data mogućnost da se, na osnovu dostignutog nivoa razvijenosti naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori, objedini najreferentniji naučni potencijal u Crnoj Gori u okviru jedne akademije nauka i umjetnosti.

S obzirom da CANU nije sprovela predmetni Zakon, Vlada je, po prijedlogu Ministarstva nauke, razmatrala dvije informacije o njegovom izvršavanju.

Prvu Informaciju o izvršavanju Zakona o CANU, Vlada je usvojila na sjednici od 10. maja 2012. godine.

Drugu Informaciju o aktivnostima na sprovođenju Zakona o CANU, Vlada je razmatrala na sjednici od 26. jula 2012. godine, i donijela zaključke, koji su verifikovani na sjednici od 30. avgusta 2012. godine, kojima je:

1. Usvojila Informaciju Ministarstva nauke o aktivnostima na sprovođenju Zakona o CANU;
2. Zadužila Ministarstvo nauke i Ministarstvo finansija da iz sredstava obezbijeđenih u Zakonu o budžetu za 2012. godinu za finansiranje CANU, opredijele odgovarajuća sredstva za realizaciju naučnoistraživačke djelatnosti i mjesečne akademijske nagrade grupi bivših akademika DANU, u iznosu na koji Vlada da saglasnost;
3. Zadužila Ministarstvo finansija da obezbijedi dosljednu primjenu člana 16 Zakona o CANU i isplatu sredstava za mjesečne akademijske nagrade članovima CANU vrši tek nakon davanja saglasnosti na njihovu visinu od strane Vlade, kao i da obustavi isplatu budžetskih sredstava opredijeljenih za finansiranje naučnoistraživačkih projekata, dok CANU ne obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o CANU; i
4. Zadužila Ministarstvo nauke i druge državne organe da, u daljim aktivnostima praćenja implementacije Zakona o CANU, izvrše uvid u donešena akta CANU i, po potrebi, preduzmu mjere iz svoje nadležnosti i o tome informišu Vladu.

U toku je realizacija zaključaka Vlade navedenih pod tač. 2, 3 i 4.

2. Zakon o potvrđivanju Statuta Međunarodnog centra za genetski inženjering i biotehnologiju (ICGEB), sa protokolima i amandmanima, sa sjedištem u Trstu, Republika Italija („Službeni list CG”, Međunarodni ugovori, broj 9/12).

Vlada Crne Gore, na sjednici od 5. aprila 2012. godine, utvrdila je Prijedlog ovog Zakona. Skupština Crne Gore, na sjednici od 19. juna 2012. godine, donijela je predmetni zakon.

Članstvom Crne Gore u ICGEB, naučnoistraživačkoj zajednici Crne Gore pružena je mogućnost da učestvuje u međunarodnim naučnoistraživačkim programima i projektima, kao i mogućnost usavršavanja na postdoktorskim studijama i učestvovanja u teorijskim i praktičnim vidovima obuka (kursevima, seminarima, radionicama i sl.).

Pored toga, zemljama članicama obezbijeđen je pristup biološkoj bazi podataka. Osim saradnje u istraživačkim programima, omogućen je i prenos znanja i tehnologija preko saradnje sa industrijskim partnerima u zemljama članicama.

MEĐUNARODNA AKTA:

1. Memorandum o razumijevanju sa EUREKA Sekretarijatom potpisala ministarka nauke, prof. dr. Sanja Vlahović, na EUREKA Ministarskoj konferenciji, koja je održana u Budimpešti 22. juna 2012. godine, i time je Crna Gora zvanično postala zemlja članica EUREKA inicijative (Pan – evropska mreža za tržišno orijentisano istraživanje).

2. Prijedlog za učlanjenje Crne Gore u COST Program (Evropski program za saradnju u nauci i tehnologiji – European Cooperation in Science and Technology), Vlada je prihvatila na sjednici od 07. juna 2012. godine, podnijet 24. jula 2012. godine.

SPORAZUMI O NAUČNOJ I TEHNOLOŠKOJ SARADNJI POTPISAN SA:

1. **Mađarskom**, 25. septembra 2012. godine u Podgorici, i
2. Sporazum o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja i nauke sa **Republikom Poljskom**, 26. oktobra 2012. godine u Varšavi.

D. AKTIVNOSTI NA USPOSTAVLJANJU CENTRA USPJEŠNOSTI I NAUČNO-TEHNOLOŠKOG PARKA

1. CENTAR USPJEŠNOSTI

Kroz kredit Svjetske banke, u periodu 2012-2017. realizuje se projekat „Visoko obrazovanje, istraživanje i inovacije za konkurentnost Crne Gore (INVO)“, u okviru kojeg će se finansirati i **uspostavljanje prvog Centra uspješnosti u Crnoj Gori**. Ukupan iznos ovog kredita iznosi 12.000.000 €, od kojeg je za komponentu nauke opredijeljen iznos od 7.000.000 €.

Ovim projektom, takođe se planira uspostavljanje programa finansiranja krupnijih kolaborativnih istraživačkih grantova, usmjerenih na jačanje izuzetnih istraživačkih timova, internacionalizaciju istraživanja i povezivanje istraživanja i privrede.

Korisnici ovog kredita su: Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete, a Ugovor o zajmu sa Svjetskom bankom zaključilo je Ministarstvo finansija, 22. februara 2012. godine.

Uspostavljena je kancelarija za realizaciju projekta. Izabrani su menadžeri i asistenti menadžera zaduženi za realizaciju projekta, koji su počeli sa radom 01. juna 2012. godine.

Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete, prezentovali su projekat INVO, kao i sve njegove komponente, predstavnicima istraživačke i šire zajednice, 26. juna 2012. godine u Podgorici.

Objavljena su dva konkursa 22. oktobra i 4. decembra 2012. godine za izbor konsultanata za izradu priručnika za realizaciju istraživačkih grantova i centara uspješnosti, kao i dva konkursa objavljena 9. novembra 2012. godine za izradu Studije o kapitalnoj i srednjoj istraživačkoj opremi. Konsultanti su izabrani i počeli su sa radom.

2. NAUČNO-TEHNOLOŠKI PARK

Studijom izvodljivosti za uspostavljanje Naučno-tehnološkog parka (NTP) u Crnoj Gori, NTP je koncipiran kao umrežena struktura koja će imati:

- svoje sjedište u Podgorici i
- tri decentralizovane jedinice – Impulsna centra, i to u: Nikšiću, Baru i Pljevljima.

NTP treba da:

- objedini preduzetničke, inovativne, naučne i privredne kapacitete;
- ostvari jaku vezu sa lokalnim i regionalnim biznis centrima, inkubatorima, klasterima i vaučerskim šemama;
- unaprijedi internacionalizaciju i komercijalizaciju istraživanja, i
- poveća potražnju za konsultantskim uslugama, inovativnosti proizvoda i usluga, poslovnim procedurama, organizacijom i marketingom.

Uspostavljanjem NTP stvoriće se mogućnosti za:

- realizaciju razvojnih istraživanja,
- njihovu komercijalizaciju i plasiranje na tržište gotovih proizvoda ili usluga,
- povećanje zapošljenosti i konkurentnosti privrede,
- dinamičan razvoj gradova i regija u kojima je smješten NTP, sa svojim impulsnim centima, kao i razvoj države Crne Gore.

Ministarstvo nauke je u oktobru 2012. godine predstavilo Idejno rješenje za rekonstrukciju i adaptaciju Doma Vojske Crne Gore u Nikšiću, u kojem treba da se smjesti **Inovaciono preduzetnički centar „TEHNOPOLIS“**, koji treba da objedini preduzetničke, inovativne, naučne i privredne kapacitete, kako u samom gradu tako i u regiji, što će doprinijeti povećanju zapošljenosti i konkurentnosti privrede, kao i dinamičnom razvoju Nikšića.

Projekat će realizovati Ministarstvo nauke, u saradnji sa: Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Investiciono-razvojnim fondom i Opštinom Nikšić, u toku 2013. i 2014. godine.

Na osnovu Međunarodnog konkursa za izradu Strateškog plana za uspostavljanje NTP koje je Ministarstvo nauke raspisalo 11. jula 2012. godine, AREA Naučno-tehnološki park iz Trsta je izradio Strateški plan uvođenja NTP-a u Crnoj Gori i dostavio ga Ministarstvu nauke 14. decembra 2012. godine. Strateški plan je Vlada usvojila na sjednici od 27. decembra 2012. godine.

Strateški plan uvođenja NTP u Crnoj Gori predstavlja detaljan strateški koncept, i sadrži plan mjera i aktivnosti za ostvarivanje strateških ciljeva, detaljan obračun troškova, i finansijski plan neophodan za uspostavljanje NTP.

Ovim dokumentom razrađen je i Akcioni plan za praćenje uspješnosti NTP.

E. REALIZOVANE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KOJE NIJESU BILE SADRŽANE U PROGRAMU RADA VLADE

Ministarstvo je pripremilo i druga akta koja je Vlada razmatrala i usvojila, a nijesu bila sadržana u Programu rada Vlade, i to:

- **Sporazum o naučnoj i tehnološkoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Mađarske**, koji je usvojen na sjednici Vlade od 13. septembra 2012. godine;
- Usaglasilo finalni tekst **Sporazuma o saradnji u oblasti kulture, nauke i obrazovanja između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Poljske**, za potrebe potpisivanja ministara vanjskih poslova i evropskih integracija.

Vlada je razmatrala i **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva nauke** (sa 22 izvršioca), koji je utvrdila na sjednici od 28. jula 2012. godine.

F. PODRŠKA DOMAĆOJ ISTRAŽIVAČKOJ ZAJEDNICI ZA UKLJUČIVANJE U EVROPSKI ISTRAŽIVAČKI PROSTOR (ERA)

Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti ostvaruju se funkcionalni prioriteti naučnoistraživačke djelatnosti. Ovim Zakonom utvrđeni su novi instrumenti njenog razvoja i to: 14 programa od opšteg interesa, podsticanje kvaliteta naučnoistraživačkog rada sa najznačajnijim instrumentima - dodjelom statusa centra uspješnosti i otklanjanje biznis barijera sa ciljem aktivnijeg učešća privrede u istraživanjima.

Programi od opšteg interesa koji se odnose na realizaciju nacionalnih, regionalnih i međunarodnih naučnoistraživačkih programa i projekata predstavljaju glavni oblik podrške Ministarstva naučnoistraživačkoj djelatnosti u Crnoj Gori.

Najznačajniji program od opšteg interesa je finansiranje realizacije prve istraživačke godine za **104 nacionalna naučnoistraživačka projekta**, koje Ministarstvo nauke realizuje sa šest ministarstava, i to sa: Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom prosvjete i Ministarstvom kulture.

Projekti se finansiraju sa iznosom od 5 miliona €, u istraživačkom ciklusu 2012/2014. godine, u okviru sljedećih prioritetnih oblasti: Energija; Identitet; Informaciono-komunikacione tehnologije; Kompetitivnost nacionalne ekonomije; Medicina i zdravlje ljudi; Nauka i obrazovanje; Novi materijali, proizvodi i servisi; Održivi razvoj i turizam; Poljoprivreda i hrana; i Saobraćaj.

Realizacija projekata počela je 1. aprila 2012. godine, dok je finansiranje prve istraživačke godine, na osnovu zaključenih ugovora, završeno 1. jula 2012. godine.

Pored nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, Ministarstvo je u 2012. godini sufinansiralo **bilateralne projekte**, i to:

- prvu istraživačku godinu za realizaciju 6 bilateralnih projekata sa NR Kinom, iz različitih oblasti nauka;
- prvu i drugu istraživačku godinu (projekti se realizuju u periodu 01. jul 2011. – 30. jun 2013. godine) za realizaciju 5 bilateralnih projekata sa Republikom Austrijom;
- drugu istraživačku godinu za realizaciju 14 bilateralnih projekata sa Republikom Slovenijom;
- prvu istraživačku godinu za realizaciju 12 bilateralnih projekata sa Republikom Hrvatskom, i
- prvu istraživačku godinu za realizaciju 15 bilateralnih projekata sa Bosnom i Hercegovinom.

Ministarstvo nauke u 2012. godini realizovalo je konkurs podrške naučnoistraživačkoj zajednici, kao i manifestaciju promocije nauke „Otvoreni dani nauke“, i dodijelilo godišnje nagrade za naučna dostignuća.

Konkurs za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti, Ministarstvo je raspisalo 22. marta 2012. godine, sa ukupnim iznosom sredstava od 300.000 €.

Konkursom je podsticana naučnoistraživačka zajednica u kontinuitetu do kraja 2012. godine, i to kroz stimulisanje: učešća u FP7 programu; učešća u COST programu; promocije nauke i istraživanja u obrazovanju i društvu Crne Gore; saradnje sa naučnom dijasporom; doktorskih i magistarskih studija; studijskih boravaka po osnovu naučnog usavršavanja u inostranstvu; učešća na naučnim kongresima u zemlji i inostranstvu; organizovanja naučnih kongresa u Crnoj Gori; pretplate za baze naučnoistraživačkih radova; objavljivanja naučnih radova u referentnim naučnim časopisima tokom 2012. godine; autora патената i inovativnih rješenja; i objavljivanja naučnih časopisa.

Otvoreni dani nauke – Ministarstvo nauke, u saradnji sa svojim partnerima, po drugi put je organizovalo ovu veliku promotivnu manifestaciju, u periodu od 24. do 28. septembra 2012. godine, u Podgorici. Ključni događaji ove manifestacije bili su: "Fabrika znanja" (edukativno-poslovna i informaciono-komunikaciona manifestacija za učenike osnovnih i srednjih škola i studente); "Noć istraživača" (koja se tradicionalno organizuje posljednjeg petka u septembru mjesecu u 32 zemlje i preko 200 gradova u svijetu), na kojoj je veliki broj učesnika prezentovao različite eksperimente i demonstracije; Prezentovanje "Milenijum" projekta; i "Dan evropske nauke" (prezentacija projekata Evropske unije u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti: FP7 – Marija Kiri akcije, CIP – program EU za konkurentnost i inovacije, i Program EUREKA).

Dodjela godišnjih nagrada za naučna dostignuća – Ministarstvo nauke, 14. decembra 2012. godine, po drugi put dodijelilo je godišnje nagrade za naučna dostignuća u 2012. godini, u kategorijama: najuspješnijem mladom istraživaču – talentu do 20 godina života; najuspješnijem mladom naučniku do 35 godina života; rukovodiocu i istraživačkom timu koji su realizovali najuspješniji nacionalni naučni projekat; najuspješnijoj ženi u nauci; i najuspješnijem inovatoru.

G. STATISTIKA U NAUCI

Po prvi put u Crnoj Gori, MONSTAT i Ministarstvo nauke u 2012. godini sproveli su statističko istraživanje o ulaganjima u istraživanje i razvoj (I&R) za 2011. godinu, koje je u skladu sa EU regulativom o statistici nauke (Uredba Komisije (EC) Br. 753/2004), na osnovu metodološkog priručnika Fraskati (OECD, 2002). Dobijeni podaci su rezultat obrade godišnjih izvještaja prikupljenih putem upitnika od privrednih subjekata koji su obavljali djelatnosti I&R u Crnoj Gori u 2011.

Ovim upitnikom bile su obuhvaćene 44 naučnoistraživačke ustanove koje su u vrijeme obrade upitnika bile upisane u Registar Ministarstva nauke i 21 privredni subjekat koji su imali aktivnosti I&R.

Shodno dobijenim podacima, MONSTAT je početkom decembra 2012. godine završio obradu statističkih podataka na osnovu kojih je utvrđeno da troškovi za I&R u 2011. godini, kao procenat BDP-a, iznose 0,41% (13,1 M€). MONSTAT je 1. februara 2013. godine objavio zvanično saopštenje o statistici nauke u 2011. godini.

Na osnovu projekcije ulaganja u I&R za 2012. godinu, koje je takođe sprovedeno od strane MONSTAT-a i Ministarstva nauke u 2012. godini, dobijen je procenat ulaganja od 0,43% BDP-a (13,3 M€). Podaci su rezultat istraživanja o predviđenim ulaganjima u I&R za 2012. godinu iz sredstava Budžeta Crne Gore i iz sredstava licenciranih ustanova koje ulažu u I&R.

H. REALIZOVANE AKTIVNOSTI U OKVIRU MEĐUNARODNIH PROGRAMA I PROJEKATA

1. Multilateralni programi i projekti koje realizuje Ministarstvo nauke

U izvještajnom periodu, Ministarstvo nauke pružalo je podršku istraživačkoj zajednici putem informisanja i savjetovanja o međunarodnim programima naučne saradnje, posebno o EU programima:

- **FP7** – Sedmi okvirni program za istraživanja i tehnološki razvoj i ogledne aktivnosti EU (učešće u 31 projektu);
- **EUREKA** - Pan – evropska mreža za tržišno orijentisano istraživanje (učešće u 2 projekta). Ministarstvo je u julu 2012. godine sufinansiralo partnersko učešće crnogorskih kompanija na projektima iz programa EUREKA. Kompanije čije su aplikacije prihvaćene su: „MG Soft“ i „13. jul Plantaže“.
- **COST** - Evropski program za saradnju u nauci i tehnologiji (učešće u 8 COST Akcija);
- **NATO Program** „Nauka za mir i bezbjednost (učešće u 4 projekta);
- **IAEA** - Međunarodna agencija za atomsku energiju, 2007/2013. (9 nacionalnih projekata, učešće u 76 regionalnih projekata);
- Učešće u aktivnostima **JRC** (Udruženi istraživački centar) - Akcije za proširenje i integraciju;
- **ICGEB** - Međunarodni centar za genetski inženjering i biotehnologiju. Odluka o pristupanju stupila na snagu 5. septembra 2012. godine;
- **IPA** (Instrument predpristupne pomoći) komponente I, II i IV; i
- Priprema za novi Okvirni program EU **“HORIZON 2020”**.

Pored navedenih programa, Ministarstvo je u 2012. godini učestvovalo u sljedećim međunarodnim programima:

- **WBC-INCO.NET** (1. januar 2008. – 31. decembar 2013. godine), koji je prvenstveno namijenjen koordinaciji istraživačkih politika regiona Zapadnog Balkana sa politikama važećim u EU, zajedno sa partnerima iz EU (projekat okuplja 29 partnera);
- **MIRA** program namijenjen Mediteranskoj regiji (1. januar 2011. – 31. decembar 2012. godine);
- **FINNO** projekat (1. jul 2012. – 1. februar 2014. godine). Osnovni cilj projekta je uspostavljanje održivog mehanizma za podsticanje inovacija i doprinos jačanju inovativnosti u Jugoistočnoj Evropi kroz razvoj zajedničke metodologije za mjerenje i praćenje inovacija u kompanijama; i
- **E-CRIS.CG** (Kodifikovana i klasifikovana baza istraživača u Crnoj Gori - Current Research Information System in Montenegro). Trenutno su u sistemu E-CRIS.CG javno dostupni podaci za 1.227 istraživača i 47 istraživačkih organizacija.

2. Realizacija bilateralne saradnje

Jedan od prioriteta Ministarstva nauke je uspostavljanje bilateralne saradnje sa većim brojem zemalja. Intenzivna diplomatska aktivnost ministra nauke je kontinuirana, a rezultirala je potpisivanjem sporazuma sa Mađarskom, 25. septembra 2012. godine u Podgorici.

Potpisan je i Sporazum o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja i nauke sa Republikom Poljskom, 26. oktobra 2012. godine u Varšavi.

Pored toga, Ministarstvo nauke je realizovalo aktivnosti koje se odnose na realizaciju bilateralnih sporazuma o naučnoj i tehnološkoj saradnji zaključenih u ranijem periodu, i to:

- Zasijedanje Mješovite komisije između Crne Gore i Bosne i Hercegovine za naučnu i tehnološku saradnju održano je 22. marta 2012. godine u Podgorici, na kojem je potpisan Protokol o prihvatanju realizacije 15 naučnoistraživačkih projekata prijavljenih na Konkurs o bilateralnoj naučnoj saradnji Crne Gore sa Republikom Bosnom i Hercegovinom za period 1. april 2012. godine – 31. mart 2014. godine;
- Zasijedanje Mješovite crnogorsko-kineske komisije za naučnu i tehnološku saradnju održano je 04. jula 2012. godine u Pekingu, na kojem je potpisan Protokol o prihvatanju realizacije 6 naučnoistraživačkih projekata prijavljenih na Konkurs o bilateralnoj naučnoj saradnji Crne Gore sa NR Kinom za period 1. oktobar 2012. godine – 31. septembar 2014. godine;
- Drugo zasijedanje Mješovite crnogorsko-austrijske komisije za naučnu i tehnološku saradnju održano je 10. septembra 2012. godine u Beču, na kojem je potpisan Protokol o prihvatanju realizacije 11 pozitivno ocijenjenih naučnoistraživačkih projekata prijavljenih na Konkurs o bilateralnoj naučnoj saradnji Crne Gore sa Republikom Austrijom za period 1. januar 2013. – 31. decembar 2014. godine;
- Raspisan Konkurs sa Republikom Makedonijom koji je zaključen 01. jula 2012. godine;
- Raspisan Konkurs sa Republikom Hrvatskom, koji je zaključen 20. novembra 2012. godine;
- U završnoj su fazi pripreme za potpisivanje sporazuma sa: Ruskom Federacijom, Republikom Italijom, Češkom Republikom, Republikom Turskom i Republikom Grčkom; i
- Nacrt bilateralnog sporazuma upućen je na usaglašavanje sa Republikom Moldavijom.

E. OSTALA AKTA

Ministarstvo nauke, u izvještajnom periodu, pripremilo je više akata, u cjelosti ili kvartalnih koji se odnose na oblast nauke, istraživanja i razvoja, i to:

- Izvještaje o realizaciji obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;
- Realizacija Nacionalnog programa za integraciju Crne Gore u EU u 2012. godini;
- Izvještavanje o napretku u Poglavlju 25 Nauka i istraživanje;
- Izvještaji o realizaciji aktivnosti Akcionog plana strukturnih reformi;
- Izvještaji o Analizi ostvarivanja ekonomske politike u 2011. godini;
- Smjernice ekonomske politike za 2012. godinu;
- Prilog za Predpristupni ekonomski program za Crnu Goru 2011-2014. godine (dio Istraživanje i razvoj);
- Prilog Nacionalnom planu razvoja 2013-2016. godine;
- Prilog godišnjem Izvještaju o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola;
- Budžet za nauku za 2012. godinu; i
- Završni račun budžeta za nauku za 2011. godinu.

MINISTAR

Prof. dr Sanja Vlahović